

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Vera sententia. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

caris non modo hominum, sed astrorum etiam, & Angelorum mortuum fuisse, nisi, vt ipse inquit tomo illo in Ioannem, & hoc de astris hyperbolice dictum sit. Idem de colorum animatione docuit Hieronymus 6. tomo, in comment. Epistola ad Ephesios in illud cap. 2. Qui fecit virgaque ynum, tametsi multa, quæ in eo commentario docet, non ex ista, sed ex aliorum sententia dicar, vt ipse refertur 2. tomo in Apologia contra Rufinum: ab hac tamen opinione ipse non se excusat. Idem docuit in commentariis in Ecclesiast. in illa verba, *Giuanis giuanilo vadit spiritus. Augustinus 2. de Genesi ad litteram cap. 8.* proponit questionem, & eam non de finit, & in *Enchiridio cap. 58.* inquit non satis sibi exploratum esse, an sidera mentem, & sensum habeant, & ad beatorum societatem pertineant, & in lib. contra *Oriogenas ad Orosium cap. 11. Nec ista (inquit) ad nos pertinere.* Cum autem 1. retractationum capite 5. & 1. retractat id, quod dixerat lib. de immortalitate anime cap. 15. & in lib. 6. de mystica. cap. 14. scilicet mundum animatum, & magnum quoddam animal esse, non retractat, vt aperte filium, sed tanquam incertum, quia nihil de hac re constare possit. Hanc sententiam secutus postea fuit Caieta. in illud Psalmi 145. *Qui secit celos in intellectu,* hoc est (vt ipse ait) intelligentes.

Nonnulli quoque hanc opinionem S. Thom.
adscribunt locis citatis, cum tamen ibi solum de
mente Aristotelis disputet: affirmat tamen capit.
illo 70. non esse contra fidem, id asserere, tamen
si, vi ripe ait quaestione citata, magis communis
sententia Scholasticorum sit, cælos non esse ani-
matos.

Itaque iuxta horum omnium sententiam, qui docent, celos animatos esse, consequitur, Angelos seu intelligentias, celorum animas esse. Sic S. Thom. in quest. de spiritualibus creaturis art. 6. in opinione afferentium, celos animatos, dicendum putat, eorum animas & rectores intelligentias esse, & mentem Arist. ita interpretatur, tametsi de anima assistente, non de informante ipsam intelligat. De his etiam intelligentijs, seu Angelis quæstionem mouit *Aug. lib. 2. de Gen. ad litteram. cap. 18* an essent animæ colorum, & ab eis non solum regerentur, sed etiam vitaliter inspirarentur: & dubius manet.

CAPVT II

Vera sententia.

Vera sententia est; quam tradidit S. Thomas in hoc articulo Angelos nempe non solum esse spirituales secundum suam substantiam, vnde etiam nulli corpori esse substantialiter unitos, hoc est, nullum corpus ab eis animari: à qua sententia nullum video Scholasticorum dissentire, cum omnes doceant, cælos non esse animatos. Primum vero probari potest hac ratione: Si Angeli essent animæ aliquorum corporum, maxime essent cælorum, qui sunt nobilissima corpora, sed cælum non sunt animari, ergo nullum corpus ab Angelis animatur. Ceteros autem animatos non esse, certissimum esse arbitror. Est in primis Scholasticorum sententia communis, vnde tenet Sanctus Thomas locis citatis, & expresse docet Bonaventura in 2. d. 14. art. 3. quest. 2. Ricard. art. 3. quest. 4. Scotus q. 1. in fine & reliqui eodem loco: addit Bonaventura oppositum esse manifestum

errorem. Scotus vero ait, creditum esse, tamen ratione physica non facile probati possit. Ex par-
tibus vero Græcis ita docuerunt *Basil. Homil. 3. in Basilian.*
Genes. & in Psalm. 48. Cyrillus lib. 2. contra Iulianum,
imo alienam sententiam Platonis non modo
Christianæ doctrinæ sed etiam philosophicæ ra-
tionis aduerari. Consentit *Damas. lib. 2. de fide cap. 6.*
vbi dogma fidei esse arbitratur. Ex Latinis vero *LaZant.*
LaZantius 2. de diuinis institutionibus capite 7. Ambro- Hieronym.
esid. ad Autum. vbi oppositam sententiam inter er-
rores Origenis commemorat. Idem docet in il-
lud *Elai. cap. 4. 5. Manus mea tetendens cælos:* quod
vero ipse dixit in Epistolam ad Eppet. non ex pro-
pria sententia dixisse videat, sed, vt in multis aliis, ex
Græcorum libris (vt ipse ait in Apologia contra
Ruffinum) transiisse: ab hoc tamen errore spe-
ciatim non le exultat, quia non obijciatur ei à
Ruffino, sicut alij: Quod etiam docuit in Ecce-
stasem, nihil fauet priori sententiæ. Non enim
putauit, solem spiritui animari, sed illi loco dupli-
cem adhibere expositionem; aut quod sol reuera
spiritu viuificetur, aut quod hoc lumine vitam al-
ijs rebus præstet. Accedit *Nicæphorus, qui libro 17. Nicæph.*
historia cap. 27. inter canones 5. Concilij generalis,
quibus errores Origenis damnantur, tertium
tum, in quo sic dicitur, *Si quis dicit cælum Solem, &*
Lunam, & stellis, & aquas, quæ super cælos sunt, animatas
quasdam esse, & materiales virtutes, anathema sit. Et ra-
tione probatur, Si alia animata essent, non tan-
tum essent animata anima sentiente, & bruto-
rum, sed & intelligente, cum sint adeo perfecta
corpora: quod si hoc genere animatum essent ani-
mata, abique dubio beata essent, neque enim de
numero essent demonum, qui peccantur: quare
ea venerari possemus, quod in se dignitatem &
sanctitatem haberent: quod esset absurdum: nam
quamuis ea colere possumus, quatenus nobis
repræsentant auctorem suum, sicut cætera ina-
nimata, quæ Deum, vel sanctos repræsentant, vt
lib. 3. de cultu adorationis, disputatione 1. cap. 2.
explicauimus: tamen non licet ea adorare propter
dignitatem vel sanctitatem aliquam, quam in
se habeant: vigetur enim contra illud Deute. 4.
cap. Ne forte alienatis oculis ad cælum videas Salem, &
Lunam, & omnia astra cæli, & errore deceptus adores
ea, & cælas, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium
omnibus gentibus. Nam licet in veteri Testamen-
to omnis adoratio scalpillum fuerit prohibita,
vt libro 2. de cultu adorationis, disputatione
4. cap. 2. ostendimus: tamen adorare homines in
dignitate constitutos, & Angelos ob ipsorum
dignitatem, non vt Deos, sed vt superiores, non
solum prohibitum non fuit, sed maxime vitu-
tum, quare non veraret dominus, cælos adorari, si
anima præditi essent rationali. Tum etiam cum
ibi dicat Scriptura, eos fuisse in ministerium
gentium à Deo creatos, manifeste indicat, infio-
ris naturæ, quam homines, & veluti eorum man-
cipia esse, cum igitur constet, cælos non esse ani-
matus, manifestum est etiam, Angelos non esse
formales aliquorum corporum.

Prætermissa vero ratione S. Thomæ & mul-
tis, quæ Caietanus in eius defensionem adducit,
hoc etiam modo probari posset: Si Angelus vi-
uierat corpori, cum tribueret illi vitam, vel tri-
bueret quoque sensum, vel non, si tribueret sen-
sum, vix assignaremus discrimen inter ipsam, &
homi-

hominem; ac proinde Angelus esset anima hominis: si autem non tribueret sensum, sed solum Angelus secundum se intelligeret, ac si a materia omnino esset abstractus, frustra vniretur corpori sine sensu, solum ut daret vitam: restat igitur, Angelos in se substantialiter non esse corporeos, neque ut formas substantialiter vniri posse corporibus: id quod adeo verum existimo, ut neque Deus potentia sua absoluta eos vnire possit. Genus enim causæ formalis, quod ab intrinseco præstat effectum, Deus non potest cuius naturæ communicare: sed ei solum formæ conuenire potest, quæ naturæ suæ virtute id habet: cum igitur Angelus naturæ suæ non sit forma corporis, id non potest illo modo à Deo habere.

ARTICVLVS II.

Utrum Angeli assumant corpora.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod Angeli non assumant corpora. In opere enim Angeli nihil est superfluum, sicut neque in opere naturæ. Sed superfluum esset, si Angeli corpora assumerent. Angelus enim non indiget corpore, cum eius virtus omnem virtutem corporis excedat. Ergo Angeli non assunt corpus.

2. Præterea. Omnis assumptio ad aliquam vnionem terminatur: quia assumere dicitur, quasi ad se sumere. Sed corpus non vnitur angelo ut formæ, sicut dictum est. Ex eo autem quod vnitur sibi ut motori non dicitur assumi: alioquin sequeretur quod omnia corpora mota ab Angelis essent ab eis assumpta. Ergo Angeli non assunt corpora.

3. Præterea. Angeli non assunt corpora de terra vel aqua: quia non subito disparent. Neque iterum de igne: quia comburerent ea, quæ contingerent. Neque iterum ex aëre: qui aër infigurabilis est, & incolorabilis. Ergo Angeli corpora non assunt.

Sed contra est, quod Aug. dicit 15. de Ciuit. quod Angeli in assumptis corporibus Abraham apparuerunt.

Respondeo dicendum, quod quidam dixerunt Angelos nunquam corpora assumere: sed omnia quæ in Scripturis diuinis leguntur de apparitionibus angelorum, contigisse in visione prophetiæ, hoc est secundum imaginationem. Sed hoc repugnat intentioni Scripturæ. Illud enim quod imaginaria visione videtur, est in sola imaginatione videntis. Vnde non videtur indifferenter ab omnibus. Scriptura autem diuina sic introducit inter ceterum Angelos apparentes, ut communiter ab omnibus viderentur. Sicut Angeli apparentes Abraham visi sunt ab eo, & tota familia eius, & à Loth, & à ciui-

bus Sodomorum. Similiter angelus qui apparuit Tobie, ab omnibus videbatur. Ex quo manifestum sit, huiusmodi contigisse secundum corpoream visionem, quia videtur id, quod positum est extra videntem: vnde ab omnibus videri potest. Tali autem visione non videtur, nisi corpus. Cum igitur Angeli neque corpora sint neque habeant corpora naturaliter sibi vnita, ut ex dictis patet, relinquitur, quod interdum corpora assument.

Ad primum ergo dicendum, quod Angeli non indigent corpore assumpto propter se ipsos sed propter nos, ut familiariter cum hominibus conuersando demonstrent intelligibilem societatem, quam homines expectant cum eis habendam in futura vita. Hoc autem, quod Angeli corpora assumpserunt in veteri testamento, fuit quoddam figurale indicium, quod Verbum Dei assumpturum esset corpus humanum. Omnes enim apparitiones veteris testamenti ad illam apparitionem ordinatæ fuerunt, quia filius Dei apparuit in carne.

Ad secundum dicendum, quod corpus assumptum vnitur angelo, non quidem ut formæ, neque solum ut motori, sed sicut motori representato per corpus mobile assumptum. Sicut enim à sacra Scriptura proprietates rerum intelligibilibus sub similitudinibus rerum sensibilium describuntur: ita corpora sensibilia diuina virtute sic formantur ab Angelis, ut congruant ad representandum Angeli intelligibiles proprietates. Et hoc est, angelum assumere corpus.

Ad tertium dicendum, quod licet in sua raritate manens non retineat figuram, neque colorem: quandoque tamen condensatur, & figurari, & colorari potest: sicut patet in nubibus. Et sic Angeli assunt corpora ex aëre, condensando ipsum virtute diuina, quantum necesse est ad corporis assumendi formationem.

CONCLVSIO est, Angeli, tamen si corpora non sint, nec naturaliter corporibus coniuncti, interdu tamen voluntate sua corpora assumere possunt.

DISPUT. CLXXXIV.

Utrum in corporibus assumptis vere, et solum secundum imaginationem Angeli appareant.

Non solum in imaginatione, sed etiam in corpore apparent. cap. 1.

De figura, & qualitatibus corporum, quæ assumuntur. cap. 2.

Diluuntur argumenta prioris sententiæ. cap. 3.

De qua materia, & qua virtute corpora ab Angelis assumuntur. cap. 4.

CAPIT.

267
2. d. 8. ar. 2.
Et post q. 5.
ar. 7.

Art. præc.

Lib. 1. de
Ciuit. Dei
cap. 23. circa
prin. & 26.
16. cap. 29.
19m. 3.